Ч. 100 (14.349). Львів, четвер 7. травня 1936. Rocznie opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Італійці в Адіс-Абебі.

ЛЬОНДОН, 6. 5. ПАТ. ВЧОРА В ГОД. 16. МІСЦЕВОГО ЧАСУ ІТАЛ. ВІЙСЬКА УВІЙШЛИ ДО АДІС АБЕБИ.

РИМ, 6. 5. ПАТ. Потверджують вістку, що італ. війська увійшли до Адіс Абеби.

Вчора в год. 17.50 по всій Італії залунали дзвони і сирени, взиваючи населення на збори, т. зв. адуната дженерале.

АДІС АБЕБА, 6. 5. ПАТ. Маршал Бадоліо увійшов до столиці Абісинії з 60. полком піхоти. Населення на вулицях міста приглядалося італ. кольонам. Італійці увійшли до Адіс Абеби т. зв. цісарським бульваром, що є продовженням дороги з Дессіє до Адіс Абеби. Абісинські міліціянти в голубих одностроях вдержували порядок на вулицях, усуваючи громади цікавих, які збігалися коло італ. самоходів. Марш. Бадоліо замешкав в будинку італ. посольства. Італ. відділи заняли цісарську палату, двірець, радіостацію, казарми і пошту, вивішуючи італ. прапори.

КОРОЛІВСЬКА ТЕЛЕГРАМА.

РИМ, 6. 5. ПАТ. Італ. король вислав до марш. Бадолія таку телеграму: „Бажаю, щоб вислови мого вдоволення і вдячности дійшли до непереможних італійських військ і туземців, які під Вашою вмілою й мудрою кермою виконали похвальне діло з найвищою відвагою та з непогамованою волею. Шлю сердечне поздоровлення“.

ПОДОРОЖ НЕГУСА.

ДЖІБУТІ, 6. 5. ПАТ. Разом з негусом покинуло Джібуті на покладі корабля „Ентпрайс“ 117 осіб. З Діредауа прибули до Джібуті: рас Насібу й ґен. Веґіб Паша. Абісинці не ставлять вже опору. Абісинський консуль в Палестині виїхав сьогодні до Порт-Сайду, щоб привітати там цісаря Абісинії і товаришити йому в дальшій дорозі.

Анґлія і Франція в обличчі завоювання Абісинії

ЛЬОНДОН, 6. 5. Райтер. У відповідь на інтерпеляцію в палаті громад прем. Болдуін заявив, що дальшу політику в справі італ.-абіс. конфлікту мусять намітити спільно заінтересовані великодержави на найближчій сесії Ради Ліґи Націй. Вчора пополудні відмовився від всяких вияснень.

Заява Мусоліні, мовляв „Абісинія італійська“ викликала сильне схвилювання і в Анґлії і у Франції. **На надзвичайному засіданні Лейбур Парті приняли одноголосну резолюцію, що інвазія Абісинії загрожує Лізі Націй і будуччині цивілізації.** „Дейлі Телеґраф“ пише: „Доктрина сили, яку проповідує дуче, повна небезпек для кожного краю, невповні приготованого до оборони“. „Ню Кронікл“ домагається нових санкцій.

Авас підкреслює, що анексії Абісинії не признає ані Анґлія, ані Франція, ані Ліґа Націй. Надіються, що при мирових переговорах Мусоліні погодиться на такий стан, щоб Абісинія могла залишитися членом Ліґи Націй. „Пті Парізіен“ пише: „Переможний дуче повернеться до Европи розвиваючи ідею насильства над міжнароднім правом. Італійські війська є небезпечним чинником для мира Европи. Італійська перемога не є перемогою кольоніяльною, але перемогою над Ліґою Націй. Абисинська війна — це лиш заповідь світової війни — пише „Ле Попюлер“.

ПАРИЖ, 6. 5. ПАТ. На думку щоденника „Евр“ франц. уряд займе безкомпромісове становище до Італії, коли йтиме про забезпечення франц. прав у Абісинії. Перш за все Париж не дозволить, щоб Італія мала в Абісинії більші привілеї як Франція в Мароку, де франц. товари підпадають таким самим митам як закордонні. Франція буде домагатися принципу „отворених дверей“ в Абісинії.

Друге — Франція не дозволить, щоб Італія мала в Абісинії армію більшу, як це необхідно, щоб утримати лад, бо це загрожувалоб кольоніям інших европ. держав у півн. та середущій Африці.

Трете — Франція мусить забезпечити свої інтереси в Абісинії, де вложила півтора міліярда франків, а зокрема в Джібуті, важне звено у сполуці метрополії зі східними кольоніями.

ЖЕНЕВА МАЄ ГОЛОС.

ЛЬОНДОН, 6. 5. Райтер повідомляє урядово, що мін. Іден проводитиме сесією Ради Ліґи Націй в понеділок. Поголоски, немовби Іден хотів відступити предсідництво делеґатові іншої держави, є безосновні.

Японські погрози для СССР та реверанси
В СТОРОНУ АНҐЛІЇ Й АМЕРИКИ.

ТОКІО, 6. 5. ПАТ. У експозе, виголошеному в парляменті, мін. закорд. справ Аріта заявив м. і. **що большевики утримують на висунених позиціях на Дал. Сході надмірні збройні сили і що до такої загрози мира Японія не може бути байдужа.** Яп. уряд буде домагатися з натиском від китайського, щоб наладнав японсько-китайські взаємини. Аріта висловив побажання **затіснити приязнь з Анґлією** та обіцяв не жаліти зусиль, щоб **запевнити приязні відносини зі Злученими Державами,** добачуючи у тому ключ до мира на Тихому Океані.

Німеччина здемілітаризувала
5-КІЛЬОМЕТРОВУ ПРИКОРДОННУ СМУГУ

ПАРИЖ, 6. 5. ПАТ. Німецький мін. війни ґен. Бльомберґ оголосив в урядовому деннику приказ такого змісту: Покликуючися на постанову з 19. березня, **забороняю воякам та військовим службовикам входити у смугу до 5-ох кільометрів від кордону Франції, Бельгії та Чехословаччини,** за винятком того відтинку кордону, що йде Реном; на мости на Рені входити не можуть.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРИСУД.

БЕРЛІН, 6. 5. ПАТ. Краєвий суд у Крефельді засудив 58 осіб на вязницю від кількох місяців до 12-ох років за приготування державної зради.

Вибори на Литві.

БЕРЛІН, 6. 5. ПАТ. З Ковна подають: Прем. Тубеліс заповів, що небавом розпише вибори парляменту, які будуть переведені згідно з засадою тайности і безпосередности.

Останній абісинський лев.

Львів, 6. травня 1936.

Коли німецькі війська заняли 1914. р. майже цілу Бельгію, в Анґлії появилась алегорична картина такого змісту: на побоєвищі стоїть Вільгельм II. проти Альберта I. „Ти все втратив“ — каже німецький цісар. „...За винятком чести“ — відповідає бельгійський король.

Таке саме може сказати Гайле Селассіє не лише Бадолієві чи Вікторові Емануюелеві, але й усім шановним громадянам, до яких рас та народностей вони не належалиб, що похилені над часописами у затишній закутині каварні, висловлюють своє негодування з приводу втечі останнього цісаря Абісинії.

Він не втік. Не втік, хоча не раз і не двічі мав нагоду втекти, зберігаючи для себе не лише своє приватне майно, яке майже в цілости витратив на безнадійну війну, але навіть престіл. Абісинська війна коштувала Італію стільки гроші, не рахуючи гекатомб крови, що без сумніву булоб їй виплатилося купити абісинське цісарство за високу ренту для Гайле Селассія та його нащадків, а яка булаб їм запевнила розкішне богате життя у найкращій закутині світу — життя, якого Гайле Селассіє не мав у своїй примітивній столиці. Як це виявила відповідь на пропозиції Гора і Лявала, італійському урядові не йшло про знищення абісинського престола, лише про використання абісинської території як терену експанзії. Якщоб Гайле Селассіє був пішов на компроміс з Римом, який без сумніву йому не раз пропонували, був би і дальше сидів на етіопському престолі, правда — окружений італійськими резидентами і „технічними дорадниками“. Був би вів ідилічне життя коронованого рентієра, подібно як султан Мароко чи бей Тунісу, цісар Анаму, магараджа Кашміру чи нізам Гайдерабаду — подібно як десятки більших і менших східних володарів, які не лише знали ціну своїх суверенних прав, але й уміли висловити ту ціну у валюті.

Гайле Селассіє того не вмів, він розумів цю свою корону згідно зі старою французькою лицарською девізою: **noblesse oblige.** Корона не була для нього рентою, синекурою — була обовязком: супроти темної маси підданих, супроти попередників, що зуміли охоронити незалежність держави через бурі тисячеліть, супроти історії. На свому становищі — важкому, невдячному, і такому відповідальному становищі володаря бідної, занедбаної віками, відсталої держави — останній абісинський цісар видержав до кінця — навіть поза кінець, до хвилини, коли не бачив уже ніякої змоги згальванізувати своєю надлюдською енерґією трупа Абісинії, знищеної до тла летунськими бомбами, боєвими газами та кортечою працею ворожих емісарів серед примітивних племен.

Знищені нерви Европи жадібно шукають наркотику міцних вражінь. Абісинська драма була богата у сильні ефекти — тепер вони кінчаться, й европейська ментальність не може простити останньому негусові одного: чому не закінчив він своєї героїчної епопеї якимсь сильним акордом: самогубством, або смертю у рукопашному бою; „негус утік з фронту, залишаючи свою армію“.

Ні, Гайле Селассіє не втік, армії не покинув, бо її вже немає: [illegible] вояків

— більш або менш знищених фізично й духово, більш або менш рапавих та здеморалізованих. Гайле Селассіє покинув свій край щойно тоді, як побачив, що нема вже кого вести до останнього бою, що від його підданих опинілих в розпуки, жде його хіба: смерть, яка йому нераз вже заглядала з очі, смерть трагічна, але не героїчна. Перед смертю з руки збунтованого підданого Гайле Селассіє схоронився на французьку територію, а не перед смертю в обороні держави, бо перед нею він не ховався: чи тоді, як італійські мисливські ескадри переслідували його літак, чи тоді, як з отвертої позиції особисто обстрілював італійські літаки, що бомбардували головну кватиру, щоб убити його, щоб перетяти єдиний нерв абісинської оборони.

Історія знає Людвиків, що йшли на шафот через свою безрадність; Наполеонів, що на вигнанні покутували за свою амбіцію; Вільгельмів, що втратили престіл через бурщівську задиркуватість; Миколів, що йшли, мов вівці на заріз у своїй тупоумности. Останній етіопський цісар упав, бо історія поставила його перед завданням, що переходить людські сили: оборонити музейну решітку середньовіччя перед наступом XX-го віку, феодальну лежанку перед націоналістичним монолітом.

З особою Гайле Селассіє вийшов з арени, здається, останній — після чорногорського Микити — представник того дотепного типу пануючого, що так ріжниться від колишніх здеґенерованих тиранів та від сучасних конституційних кукол. Останній патріярхальний монарх — батько народу.

Коли у Джібуті французький губернатор, окружений старшинами в ґелевих одностроях, віддавав військові почести неґусові-втікачеві, не були це пусті форми приписані протоколом. Це Европа клонила голову перед Гайле Селассіє, великим цісарем темного південного народу.

(гал.)

Доля нансенівських еміґрантів.

Букарешт, 2. травня.

Ледви закрито справу фальшування нансенівських пашпортів, в якій було вмішаних кількох вищих урядовців сиґуранци, а вже виринуває справа державної приналежности утікачів із червоного раю.

Як відомо, переплинають Дністер під обстрілом большевицьких та румунських граничарів молодніші громадяни большевицької республики. Якщо вдасться їм переплисти цей крівавий кордон, перебути військовим судом наложену кару, а потім дістати короткочинний дозвіл замешкати в якійсь назначеній місцевості, то цим ще не закінчується їх драма. Поліція підозріває їх як комуністичних агентів, а большевики домагаються їх звороту, бо вони тільки „ординарні бандити-саботажисти". І звичайно при нарадах над реґуляцією Дністра зачечатується доля неодного втікача-українця. Одна сторона домагається видачі „звичайного злочинника", друга рада збутися „політичного агента".

Як довідуємося, в Білгороді відбулися наради російсько-румунської прикордонної комісії. Большевицька місія, що прибула з Овідіополя, складається з „ґенерала" Кулісова, „начальника прикордонного корпусу України" та іншого „українця", жида Крайтера з Одеси.

Тимчасом довідуємося, що посол Островський робить у Букарешті заходи осягнути ліквідацію „білих" орґанізацій та видалення їх передових одиниць назад до „батьківщини". А це все в заміну кількох „австрійських полонених", ще з часів великої війни. Розуміється, урядові кола ставляться до такого предложення з застереженням, бо в краю не бракує ні „фронту антифашистів", ні „червоної помочі" ні „приятелів Совітів" і т. д. Безперервні комуністичні процеси по містах та промислових осередках Румунії вказують, як зріс комуністичний рух, завдяки недавно заключеному „совітському договорові".

Перед роком звернулося кілька еміґрантів до радянського посольства з проханням за дозволом відвідати ріднію, або залишитись у Рад. Союзі. Але всі ті подання відкинено, мабуть тому, що їх підписали добровільно еміґранти. А тепер, коли радянське посольство домагається видати деяких еміґрантів і замінити їх своїми аґітаторами, румунський уряд покаже, як далеко сягає його приязнь до Совітів.

Голова нансенівського комітету, п. К. Поклевський, бувший царський посол в Букарешті, повинен віднестися з цією справою до Женеви. Для німецьких жидів роблено по цілім світі крики й заходи поселювати їх по ріжних державах. А з нами інакше.

На сході Европи діється випадки, що перечуть не тільки міждержавним договорам, але звичайній людяности.

н.

АНҐЛЬО-СОВІТСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

МОСКВА, 6. 5. ПАТ. У відповідь на предложення уряду Вел. Британії уряд СССР заявив, що готов переговорювати в справі договору про морські збросння з Вел. Британією. Предложення брит. уряду говорить про взаємну виміну вістей дотично програми будови кораблів, а зокрема про устійнення деяких обмежень для воєнних кораблів, що є в будові та про нову систему клясифікації цих кораблів на катеґорії. Переговори зачнуться незабаром у Льондоні.

ЕСПАНСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ І КОМУНІСТИ ПІДТРИМУЮТЬ КАНДИДАТУРУ АЗАНИ.

МАДРИД, 6. 5. ПАТ. Виконавчий комітет еспанської соціялістичної партії рішив підтримати кандидатуру Азани на президента; його вибір вже запевнений.

МАДРИД, 6. 5. ПАТ. Комуністична парляментарна група рішила голосувати за Азаною підчас виборів на президента.

ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД ЩЕ НЕ УСТУПАЄ.

ПАРИЖ, 6. 5. ПАТ. Уряд повідомляє у комунікаті, що свої функції повнитиме аж до хвилини скликання нової палати послів, при кінці цього місяця. Каденція старого уряду кінчиться 31. ц. м., а в ньому новий уряд, сформований на основі вислідів нових виборів, не мав би більшости.

60-ЛІТНІЙ НАСЛІДНИК 16-ЛІТНЬОГО КОРОЛЯ.

КАЇРО, 6. 5. ПАТ. Появився декрет, яким проголосили 60-літнього братанка короля Фуада Магомеда Алі наслідником єгипетського престола.

о. О. ПРИСТАЙ.

1)

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

Прийшов врешті памятний для мене 29. грудень 1907. року, коли то я перший раз, як американський парох, брав участь у парохіяльнім річнім мітінгу. (Я довідався тоді від свого пословаченого парохіянина, що я не українець, а литвин!) В неділю в години 2-ій пополудні саля заповнилася народом і все було вже приготовлене до зборів. Предсідник Д. Капітула шепнув мені, що передовсім треба відспівати молитву „Царю Небесний". А по молитві він встав і хотів представити мене, як нового пароха, призначеного до Мек Аду єпископом С. Ортинським[2]). Нараз відізвався з одного кута салі досить різкий голос:

„Пане председа, мам я глас?"[3])

„Говоріть!" відповів Д. Капітула.

„Я хцу са запитац пана председа та вшитких браці парохіянох о єну вец. Цо то наш бішкопт Ортиньскі виробя з нами якесь то трики? Он забрал нам добрего а мілего та мілованего вшиткими парохіянами нашего добротлівего угро-руского попа, превелебного пана Мартяка, а надал нам ту якегось литвина!..."

На початок було досить цього для мене, щоб я втратив гумор, якого взагалі не багато залишилося в мене від приїзду до Америки. Предсідник Д. Капітула, людина свідома, второпна й енергійна, побачивши мій несмак з цього виступу, відібрав бесідникові „глас" і загрозив йому, що як іще раз пічне говорити в такий сомарський[4]) спосіб, то взагалі втратить право голосу підчас цілого мітінгу. Це поділало на спишського русина. Зате інші його земляки порушували цю справу, хоч поміркованo, але всеж висловлювали своє невдоволення, що єпископ призначив мене парохом.

Зрештою цей парохіяльний мітінг зробив на мене дуже добре враження. До того часу я не мав поняття, що наші звичайні американські робітники вміють так культурно поводитись на таких великих зборах. На них полагоджували справи чималої церковної громади, що складалася з 250 родин і 50 самітних одиниць. Мітінг почали відспівавши молитву. Не знаю, звідкіля навчились цього наші лемки. Можливо, робили це з власної побожности, а може взяли собі той гарний приклад від американських конгресменів (послів) і сенаторів. Бо в парляменті Сполучених Держав Північної Америки всі засідання завжди починаються молитвою до Бога.

Хід мітінгу був зразковий. Підчас нарад міг кожний говорити, але тільки за чергою. Очевидно говорити міг лише про справу, що була в програмі зборів, інакше предсідник відбирав йому голос.

Не всюди відбувалися наші американсько-парохіяльні мітінги так гладко, як у Мек Аду, де ними проводив досвідчений народній діяч Д. Капітула. Це був своєрідний диктатор, що дуже сумлінно, але й твердою рукою виконував свій уряд предсідника мітінгу й церковного комітету. Він точно додержувався законних приписів і принятих правил, бо дбав він про добро парохії. Своєю працею причинився до того, що в парохії був порядок, вона мала дві церкви, школу й гроші на всі парохіяльні потреби. Взагалі парохія завдячувала йому свій розвиток. Розуміється, що парох і парохіяни були задоволені з нього.

•

Мекадунська парохія пригадувала мені живо наші галицькі парохії, особливо своєю церквою, парохіянами, школою і дорослою молоддю. Жили тут побіч себе галичани й пословачені мадяро-русини, а проте не було між ними суттєвих ріжниць, непорозумінь і сварок. З Д. Капітулою солідарно співпрацювали інші поважні громадяни. Зпоміж них слід згадати покійного А. Шквіра, що вивчив одного сина на священика, другого на інжиніра, третього на адвоката, а дочку на почтову урядничку, Пецуха, трьох братів Логінців та інших.

Мекадунські парохіяни були родом з Лемківщини й Західнього Закарпаття (Пряшівщини), куди ще не досяг був тоді вплив радикальних і соціялістичних демаґоґів. Вплив цей поширювався тоді покищо на Поділлі й на Покуттю, але звідтіля довгий час не було нікого в Мек Аду. Панувала тут єдність у громаді й усі намагалися чимнебудь причинитися для спільного добра.

Хлопці й дівчата сходилися вечорами до шкільної салі або до А. Шквіра, що мав у місті два власні доми. Там забавлялися, співали й училися. Туди приходив також я і бувало засиджувався з ними навіть до півночі, підготовляючи їх до театральної вистави. Після першої вистави між старими й молодими панувала велика радість. Наші лемки цікавились організаційним життям, горнулись до освіти й були меткі. Зате закарпатські земляки залишались позаду, мабуть тому, що їх трохи відчужувала від нас їх пословачена мова; вони ніяк не могли визволитися від своєї говірки.

По девятьох місяцях мого душпастирювання в Мек Аду, я мусів перенестися на нову посаду до Скрентону. Сталося це не з власної охоти, ані не з вини моїх парохіян. Причиною цього була боротьба мадяронсько-москвофільських часописів і священиків проти владики С. Ортинського.

(Далі буде.)

[2]) Єпископа С. Ортинського, мимохіть сказавши, ненавиділи угорські русини, бо проти нього їх настроювали інші змадяризовані священики.

[3]) Пане предсіднику, чи маю я голос (тобто, чи смію говорити)?

[4]) Блазнуватий.

Станиславівське воєвідство і станиславівський повіт у світлі перепису з 1931 р.

(Продовження.)

III.

Національні відносини представляються в переписі 1931. р. дещо інакше, як віроісповідні. Критерієм, якого уживав перепис 1931. р. для означення національности, була рідна мова. При опрацюванні вислідів перепису Головний Статистичний уряд виріжнив для означення мови нашого народу дві мови: українську і руську (хоч у переписному аркуші було на означення мови нашого народу лиш одна рубрика!).

В станиславівському повіті перепис в 1931. р. проголосив пять мовних груп: польську, українську, руську, жидівську та пяту групу, до якої зачислено всі інші мови:

Станиславів	5.553	3.804	26.187	22.944	125
міста повіту	1.772	1.930	2.090	1.654	86
села повіту	89.820	17.335	20.755	2.396	424
Разом	97.145	23.069	49.032	26.996	635
	120.214	(60.2 %)	(24.7 %)	(14.3 %)	(0.7 %)

Без Станиславова в повіті українців є 116.857 душ (80.7 %), поляків 22.845 (16.5 %), жидів 4.032 (2.8 %), інших 510.

Коли ці цифри національної статистики порівнаємо з віроісповідними, то побачимо між ними доволі великі ріжниці.

Число українців є на 3.553 душ менше (2.1 %) від числа греко-католиків, число жидів на 2.529 душ менше (0.9 %) від числа мойсеєвих. Зате число поляків є на 6.513 душ (3.5 %) більше від числа римо-католиків у цілому повіті (зі Станиславовом включно). Значить: по цеферичним даним перепису у станиславівському повіті більш між 6.000 душ греко-католиків та мойсеєвих подало як рідну мову польську, з того коло 4.000 душ у Станиславові та 2.000 душ по селах. Не можна довідатися з перепису, чи були в місті й по селах українці латинського обряду, бо всі душі латинського обряду обняті одною загальною цифрою.

За минулих 35 літ (від 1900. до 1935. року) в стані посідання поодиноких національних груп станиславівського повіту доконувались деякі зміни в користь або некористь поодиноких груп. Втрати мають у повіті передовсім жиди на користь поляків та українців, а доходять вони до 44 % у порівнанні зі станом з 1900 року. Щодо українців, то станиславівський повіт належить до нечисленних (вісьмох!) повітів у Галичині, де українці побільшили свій стан посідання (коштом жидів). Одначе відсоток українців у повіті піднісся в меншому ступні, ніж відсоток поляків. Зріст польського стану посідання доконався переважно в роках 1900—1910, коли в роках 1910—1935 зріст цей був розмірно невеликий і повільний.

IV.

Загальний стан грамотности в станиславівському повіті такий, що в цілому повіті (зі Станиславовом включно) кожний пятий мешканець у 1931. р. не вмів ні читати ні писати.

Ось так виглядає таблиця грамотности:

	грамотних	*неграмотних*
Станиславів	53.885	5.393
міста повіту	5.820	1.642
села повіту	96.873	34.311
Разом	156.578	41.346

Найгірше виглядав стан грамотности на селах повіту, де на загальне число сільського населення відсоток неграмотних селян сягав до 36.3 %. Неграмотних жінок було на селах багато більше, як мужчин. Коли стан грамотности будемо вважати показчиком освіти, тоді стан освіти в станиславівському повіті, що все ж таки краще матеріяльно представляється, як інші повіти (гірські!), є доволі мізерний.

V.

Щодо джерел заробітку в повіті, то велика більшість населення займалася хліборобством. Коли візьмемо під увагу цифри, що відносяться до цілого повіту зі Станиславовом включно, то дістанемо такий стан:

хліборобство	— 118.295 —	59.0 %
гірництво і промисл	— 25.022 —	12.6 %
торговля	— 13.928 —	7.1 %
комунікація	— 13.966 —	7.1 %
інші заняття	— 27.148 —	13.6 %

Одначе коли під увагу візьмемо статистичні дані (дотично занять) окремо для міста та окремо для сіл повіту, тоді відсоток хліборобів на селах зросте до 85 %, але рівночасно в Станиславові відсоток гірничих та промислових занять зросте до 28 %, а торговельних до 20 %. Виходить, що характер повіту виключно хліборобський і тільки місто Станиславів виказує поважний відсоток інших занять.

Безробітних у 1931. р. було нотованих у містах 4.050 душ, себто 2.5 % загального числа населення, з чого 1061 було умових безробітних.

По селах повіту була доволі велика скількість наємної служби та „комірників“, себто безземельних селян. Їх число статистика подає на 11.056 душ, себто майже 6 % всього населення повіту.

Михайло Зварич.

Справлення помилок.

У вчорашній статті просимо справити, що надвишка жінок у станиславівському повіті є **9.023** (а не 6.023). — Число греко-католиків без міста Станиславова є **112.633** (а не 11.633).

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

Пошесть пятнистого тифу в Калущині.

В гірських селах Калущини лютує пошесть пятнистого тифу. Села: Петранка, Камінь, Ldвіне, Небилів, Рівня і Слобода Рівнянська відокремлені від інших сіл, селяни не виїзджають ні до судів ні до інших урядів. Постійне недоїдання, погані гігієнічні умовини та велика віддаль від Калуша, де недужі можуть найти лікарську опіку, довели до того, що населення масово вмирає. Шпиталь у Калуші переповнений недужими. В неділю 3. травня помер у шпиталі в Калуші парох Каменя *о. Евген Лопатинський*, як одна з жертв свого звання.

Італійське свято перемоги.

РИМ, 6. 5. ПАТ. Заповіджені Мусолінієм „адуната дженерале“ скликали в год. 18-тій сиренами і церковними дзвонами. Всі міста Італії спішно декорують національними прапорами. Робітники й урядовці покидають фабрики і бюра, замикають склепи, каварні пустошіють. В Римі населення збирається на Венецькій площі. В год. 19.45 у світлі рефлекторів явився на бальконі Мусоліні. Його привитали бурею оплесків.

„Марш. Бадоліо — промовив дуче — повідомляє, що наші війська в Адіс Абебі. За 30 віків своєї історії Італія переживала багато памятних годин, але сьогоднішня — одна з найбільше святочних. Заявляю італійському народові й цілому світові, що війна скінчена. Не без зворушення й гордости виголошую ці великі слова по 7-ох місяцях тяжких боїв. Ми завели в Абісинії наш римський мир; Абісинія італійська. Вона італійська де факто, бо її заняли наші війська; вона італійська і де юре, бо здобув її римський меч і цивілізація, що тріюмфує над 1000-літньою жорстокістю, варварством і неволею. Дня 2-го жовтня я обіцяв, що вчиню все, щоб африканський спір не перемінився в европейську війну. Слова я додержав. Я переконаний, що нарушення европейського миру означалоб руїну Европи. Та мушу додати, що **ми готові боронити нашої перемоги з такою самою рішучістю, з якою ми її осягнули.** Підемо дальше шляхом миру, готові з тою самою відвагою і волею протиставитися всім і найтруднішим завданням, що чекають нас завтра“.

—o—

Меліораційні роботи і будова валів.

На меліораційні роботи і будову охоронних валів, які мають хоронити нижче положені поля від повені, міністерство скарбу призначило 5,600.000 зол. Меліораційні роботи будуть переводити на просторі воєвідств: варшавського, краківського, келецького, лодзького і львівського. Крім того збільшать роботи у східних воєвідствах: При меліораційних роботах будуть працювати безземельні і малоземельні селяни і 2.100 юнаків, які діставатимуть нагороду з фонду праці. Крім того міністерство хліборобства вестиме меліораційні праці на теренах, де переводять парцеляцію і комасацію. На осушення 60.000 га призначено 1,690.000 га.

Наплив купців з корінної Польщі на українські землі.

Від якогось часу польські купецькі організації в західній Польщі ведуть завзяту акцію, щоб із західної Польщі головно з Познанщини і Помор'я, переїздили польські купці на українські землі. „Подзєнніка Ґазети Гандльова“ (ч. 95) пише, що на засіданні Ради Головного Союзу Купецьких Товариств на Поморі дня 20. квітня ц. р. обговорювали основно необхідність експанзії поморського купецтва і купецької молоді до південних і східних воєвідств. Наслідком цієї акції до Борислава — як повідомляє „Торговля і Промисл“ — приїхало в останньому часі трьох купців з Познанщини а саме: Людомір Роґальський, який відкрив крамницю з текстильними матеріялами, Плющінський, що веде одягову конфекцію і невідомий власник під фірмою „Ґазка“, що веде ґалянтерійну крамницю. Всі три купці стараються добути довіря нашого громадянства в Бориславі, шукають товариських звязків з ним та звинуть свої написи по українськи.

Нам слід памятати одно: польські купці із західних воєвідств є культурними людьми, з фаховою освітою та мають добрі звязки з фінансовими установами. Цього не слід нам забувати, якщо хочемо виграти конкуренцію з цим наплиновим елементом.

Вимоги від політичних діячів.

Також як лікарі, адвокати, торговці реальностями в Америці повинні мати концесію і політичні діячі — такого домагається письменник І. Стріблінг. Він є професором у Коломбійському університеті і про свій плян пише в університетськім „Незалежнім Журналі“ („Індепендент Джорнал“). Він теж радить при волити політичних діячів відбувати спеціяльні університетські курси, щоб осягнути найвищий рівень познання. На думку Стріблінга такий курс повинен тревати чотири роки. Коли молодь перейде відповідний іспит з умових здібностей, моральности та фізичного здоровля, щойно тоді зможе перейти до колегії кадетів у політиці, подібно, як є школа кадетів при війську. Коли кляса політиканів переміниться на групу людей з вищою освітою, тоді стейти та муніципали будуть обсаджувати вищі становища лише людьми того типу. Тоді теж викорінять в Америці всевладну тепер політичну корупцію — пише Стріблінг.

Свячене у Львові.

СВЯЧЕНЕ НА ЖОВКІВСЬКІМ.

Мин. неділі Батьківський Кружок при школі Р.Ш. ім. короля Данила на Жовківськім улаштував друге оце вже з черги свячене для батьків учнів тієї важної освітньої станиці. На свячене зійшлися не тільки громадяни з Жовківського, але й зі Збоїськ та Малехова, а три великі столи в найбільшій клясі школи, за які засіли поруч інтелігенції міщани й селяни, обєднувала спільна думка про долю дітей та школи, в якій вони вчаться. Після посвячення „свідів“ та промови о. Ганкеса, пароха Збоїськ, поділився о. сов. Каштанюк з присутніми яйцем, а тоді серед товариської гутірки та обговорювання місцевих справ (м. ін. домівку, де тепер школа, власники продають і над школою висить марево ексмісії), виголошено низку промов: о. сов. Каштанюк (потреба звязку родини зі школою), дир. Похмурський (традиція Жовківського і конечність дальшої розбудови його праці), ред. А. Курдидик (про економічне охоплення Жовківського своїми людьми, ТШЛ. і РШ.) та д-р Макарушка (гігієна у школі). Свячене закінчено серед милого, братнього настрою збіркою на школу (яких 40 зол.) та нац. гимном, після чого до пізна в ніч потягнулися танці для гостей.

Присилайте передплату!

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ І ДЕВІЗОВІ ПРАВА.

Поміж 23 банками, які дістали право до девізових оборотів, нема ні одної української кредитової установи. Як довідуємось — Земельний Банк Гіпотечний у Львові старається про це право, та — як досі — безуспішно. Міродайні чинники ставлять цьому великі труднощі, дарма, що був би це одинокий український банк, що мав би право до девізових трансакцій.

Польська хроніка.

АКТИВІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСТВА.

Не тільки девізовий декрет, але також уся теперішня господарська програма уряду вказує на те, що зберігання клясичних засад дефляційної політики в Польщі належить уже до минувшини. В цій політиці уряд виказав досі велику завзятість, поки врешті не „перетягнув струни" (як це висказав В.Стпічинський в „Курері Поранному"). Нове наставлення господарської політики йде в напрямі оживлення господарського життя, в напрямі активізації всіх господарських чинників. Одним із засобів до цього буде податковий лібералізм. Виявляється він уже відповідними постановами дотично ремісничих чи промислових підприємств, які в затруднюванні робітників чи навіть учнів гальмовані були досі вищими ставками податків. Велике значіння матимуть проектовані урядом податкові полекші для довгоречинцевих інвестицій. Мають бути теж найдені засоби для підбадьорення приватної ініціятиви. Очевидно не обійдеться і тут без відповідних податкових уступок. При цій нагоді зазначимо, що відомий краківський економіст Ф. Цвайг видвигнув 28 точок, представляючи ними свою програму активізації господарства. Є серед тих точок домагання кредитового лібералізму, обниження відсоткової стопи в ПКО і ККО, ба навіть тимчасове завішення трансферу при обслузі заграничних довгів з тим, що претенсії можуть бути покриті товаром.

КІНЕЦЬ ТЕЗАВРИЗАЦІЇ. — ПОПИТ НА ДЕРЖАВНІ ПОЗИЧКИ, НА НЕРУХОМОСТИ І НА ТОВАРИ.

Як відомо — девізові загострення зліквідували можливість вільного закупна золота і валют для загалу громадян. Це очевидно підрізало в корінь дальший гін до ховання по домах золотих і паперових заграничних грошей, гін до тезавризації. Щоправда спритні чорно-біржевики не відказуються від тайного закупна і продажі найшляхотнішого металю і валют, одначе велике питання, чи цей металь буде дійсно шляхотний і чи валюти будуть справжні, оригінальні. Полохливий, застрашений посідач готівки готов у зденервованні приймати лихий товар за добрий. Цей психольогічний момент напевно старатися будуть використати ріжні **фальсифікатори**. Хоч про те ще ніде голосно не говорять, уважаємо за відповідне **перестерегти** наших громадян, щоби вони не падали жертвами обману. Хай вони памятають, що „не все є золотом, що світиться" і що серед паперових долярів напевно чимало фальшивих.

Шукаючи відповідної, перш за все „певної" льокати, посідачі готівки звернули в останніх днях увагу на державні папери емітовані за кордоном. Отож попитом тішились 6-процентова долярова позичка з 1920 р., 8-процентова долярова амортизаційна позичка з 1925 р. і т. зв. стабілізаційна 7-процентова з 1927 р. Був попит теж на інші папери, яких номінальна вартість подана в непольській валюті, а саме: 7-проц. позичка Варшави з 1928 р. і 7-проц. позичка шлеського воєвідства з 1928 р. (обі в долярах), а також заставні листи у фунтах штерлінгів Т-ва Пром. Кредиту (7 і 8 проц.). Наслідком цього попиту згадані папери а також і акції зросли в курсах. Таке на жаго. Після трьох днів госси курси знову обнизились, що є висідом зменшеного попиту.

Власники готівки кинулись теж на тривкі інвестиції. Попит на доми і землю значно побільшився при зменшеній подачі, що дуже яскраво віддзеркалюється у цінах (поважний зріст). В торговлі можна завважити сильніше оживлення. Дехто волить товари ніж готівку. Це теж вплине на ціни, які в деяких артикулах звишкують і мабуть викличуть потребу урядової інтервенції.

ВІДГОМІН ДЕВІЗОВОГО ДЕКРЕТУ В ПРЕСІ.

Назагал преса в Польщі приняла девізовий декрет як необхідне лихо, без якого державі грозила в ділянці валюти і всього господарства величезна небезпека. Та разом із тим видвигнено цілий ряд слушних застережень щодо способу орудування новим оборонним інструментом. Одним із найважніших застережень є те, щоби девізовий апарат не став черговою твердинею бюрократії, щоби він ділав справно з користю для господарського життя Польщі. Техніка девізової регляментації є незвичайно важка і вимагає великого організаційного хисту. А в попередніх подібних ситуаціях Польща — як заявляє „Газета Польска" — не виказала цього організаційного хисту і таланту. Чи викаже його тепер? Ось турбота, яка проявляється доволі яскраво на сторінках преси.

Світова хроніка.

ЯК ПРЕДСТАВЛЯЄТЬСЯ СПРАВА ДЕВІЗОВИХ ОБМЕЖЕНЬ В ЕВРОПІ?

У звязку з проголошеною регляментацією девізового обороту в Польщі мабуть цікавитиме наших читачів, як представляється ця справа в інших краях Европи. Отож крім В. Британії і зорієнтованих на неї у валютовій політиці Норвегії, Швеції та Фінляндії, крім Франції, Бельгії, Голяндії і Швайцарії — всі інші держави завели вже контролю девізового обороту. І так: Португалія зробила це ще в р. 1922, Німеччина, Еспанія, Данія, Естонія, Латвія, ЧСР, Австрія, Мадярщина, Югославія, Болгарія, Румунія і Греція в р. 1931, Італія в р. 1934, Литва і В. М. Данціг в р. 1935. Польща покищо остання. З позаевропейських країв завели в себе девізову регляментацію: Аргентина, Болівія, Бразилія, Мексик, Нікарагуа, Параґвай, Урuґвай, Чіле — в Америці, Анголя і Мозамбік в Африці, Афганістан, Персія і Туреччина в Азії.

В. Н—вич.

о. Евген Громницький

вислужений гімн. катехит,
Совітник Митрополичої Консисторії,
упокоївся в дні 5. травня 1936. р.
в 73 р. життя і 48 р. священства.

Перенесення тлінних останків з дому жалоби при вул. Б. Хороброго ч. 10 відбудеться в середу 6. травня 1936. в год. 5. попол. до Церкви Успення Пр. Діви Марії.

Похорони почнуться Службою Божою в четвер 7. травня в год. 9. вранці, а по відправі в год. 12 перевезуть тлінні останки до родинної гробниці на Личаківський цвинтар.

На цей сумний обряд запрошує

Рідня.

Святкування 75-ліття смерти Тараса Шевченка у Празі.

Прага, травень 1936.

Здавалося вже, що крім невеличкого концерту Українського Хору і крім — так би сказати — домашніх свят ріжних організацій та установ велика українська кольонія в Празі не буде вдатна на якесь більш імпозантне і більш репрезентативне відсвяткування 75-ліття смерти Тараса Шевченка. Але, на щастя, так не сталося, бо ось дня 2. травня таки відбулося у Празі таке імпозантне і репрезентативне свято. Була це святочна академія, що її влаштував Український Академічний Комітет для міжнародньої інтелектуальної співпраці при Комісії Ліги Націй. Академія відбулася у великій салі Центральної Бібліотеки міста Праги. Слід підкреслити, що досі було в Празі небагато таких українських свят, які відбувалися при такій великій участи своєї і чужої публики. Вистане, здається, сказати, що велика саля, яка поміщує понад 700 осіб, була повна по береги. З чужої публики ми бачили чехів, білорусинів, болгарів, грузинів, німців, навіть росіян. Між чехами багато представників ріжних урядів, наукового і мистецького світа, представників громадських установ та організацій і представників преси, між своїми багато навіть з далекої провінції.

Свято почалося відспіванням „Заповіту" і вступним словом голови Академічного Комітету, ректора Українського Вільного Університету у Празі, **проф. д-ра Ол. Колесси.** Привитавши визначніших наших і чужих присутніх та прочитавши низку привітань, що наспіли на це свято, промовець у коротких і ядерних словах, переплітаних незвичайно доцільно дібраними цитатами з творів Шевченка, змалював поета, як борця за правду і волю і вказав на те, як то золота славянська Прага вяжеться і з самою творчістю Шевченка і зі збереженням його поетичної спадщини.

Домінуючими точками свята були: святочний виклад про Шевченка акад. д-ра І. Горака, професора славянських літератур у празькому Карловому університеті і гра на фортепіяні нашої славної піяністки Любки Колессівної.

Тяжко, а то майже й неможливо в короткім часописнім дописі представити всю красу форми і глибину змісту, якими визначався **виклад проф. Горака.** Ми можемо лише ствердити, що таку глибоку аналізу і таку суцільну синтезу творчости Шевченка на тлі славянських та европейських літератур нам рідко доводеся досі чути навіть від найкращих наших Шевченкознавців. Тому не диво, що присутні, які кожне слово прелеґента ловили просто із запертим віддихом, нагородили його справжньою бурею довготріваючих оплесків. Український Академічний Комітет зробив би велике й цінне діло для попуіяризування Шевченкознавства, якби цю перлину думки і слова видав друком.

Ще тяжче писати про **виступ Любки Колессівної**, яка відіграла Шопенову „Сонату Б-моль" і В. Барвінського „Мініятури". Розписуватися ширше про гру нашої славної піяністки може лише такий великий і справжній критик, як великим і справжнім мистцем є Любка Колессівна. Але й той найбільший і найгостріший критик не міг би про празький виступ Любки Колессівної написати нічого іншого, як лише ще раз повторити всі ті суперлятиви, які про неї написала вже досі й найвибагливіша европейська критика. Ми можемо бути лише вдячні нашій піяністці за ті хвилини мистецької насолоди, які вона нам дала своєю чарівною грою і просити її, щоб вона в найближчому часі знову завітала між нас і, як той веселий соняшний проміньчик ранньої весни, знову хоч на коротку хвилинку розвіяла гнітучі думи сумної, понурої еміґрантської осени.

Дуже гарною точкою програми був сольоспів співачки Національного Театру в Празі пні **Марії Будиковоі-Єреміяшової.** Вона відспівала три пісні: Шевченка—Лисенка „Ой, одна я, одна" і народні пісні Лисенка: „Ой, крикнула лебедонька" і „Гомін, гомін по діброві". Високий, вирівняний, ліричної краски голос відомої празької співачки і глибоке чуття, яке вона вложила у всеж таки чужі для неї пісні (замітна була добра дикція і вимова українського тексту), незвичайно причинилися до високого мистецького рівня цілого свята.

Жаль, що з причини недуги відомої нашої деклияматорки пні Нат. Дорошенкової відпала з програми деклямація з поеми „Іван Гус". А вона це так чудово деклямує! Яке гарне булоб завершення цілої програми свята!

В програму свята входив теж виступ Українського Хору, який крім „Заповіту" відспівав ще Самійленка—Лисенка: „Умер поет" з барітоновим сольом п. Гакена. Слухаючи цього виступу Українського Хору і маючи на увазі високомистецький рівень цілого свята, ми пригадали собі колишні виступи наших хорів у Празі і в нас повстало питання: Невжеж така велика українська кольонія не може здобутися на те, щоб ще й нині поставити такий хор, який був би продовженням славної традиції наших хорів з часів Рощахівського, Сердюка і Росиневич-Щуровської? Не поможе нічого й особа такого знаменитого диригента, яким є п. Я. Ступка і вся його найпильніша праця, якщо хор не буде голосово відповідно підібраний і як не буде відповідної атмосфери для праці хору. Над цим повинні добре призадуматись наші культурні організації й установи, бож доброго хору нам у Празі дійсно дуже потрібно.

Свято закінчилося відспіванням національних гимнів: українського і чехословацького.

За ціле це свято українська кольонія у Празі мусить у першу чергу щиро дякувати голові Українського Академічного Комітету ректорові проф. д-рові О. Колессі.

Учасник.

Протижидівські ексцеси у Варшаві.

У Варшаві дійшло 5. ц. м. знову до великої студентської бучі. Цим разом почалося під будинком університету, де стягнули проти себе дві великі юрби: з одного боку комуністів і лівих, з другого ендеків. До бійки не допустила поліція. Коли частина ексцедентів хотіла бити шиби в редакції „Дзенніка Народового", заступила їм дорогу поліція, що арештувала чотирьох студентів, між ними українця Володимира Бурого. Опісля демонстранти нападали на вулицях на студентів ендеків, а вечором вибили вікна в домівці корпорації „Велеція".

Одночасно в кількох інших місцях дійшло до протижидівських ексцесів. Напасники били жидів, а навіть жидівки. На одній дорозі підпалили віз з меблями якогось жида, що переїздив на літнище.

У звязку з протижидівськими подіями в Міньску Мазовецькому, де вбито одного жида, арештувала 19 осіб.

Большевицькі збросння

підважують мир на Далекому Сході.

Промова прем. Гіроти і трьох япон. міністрів.

ТОКІО, 6. 5. ПАТ. В японському парляменті промовляли прем. Гірота і міністри: закордонних справ Аріта, війни Теравчі та фінансів Баба. Прем. Гірота заявив, що розвиток Японії мусить основуватись на національній едности. Згадавши про санкції та зміцнення дисципліни після подій в лютому ц. р. прем'єр заявив, що уряд переведе радикальну реформу адміністрації згідно з конституцією. Виховання змінять у тому напрямі, щоб усунути з життя Японії чужі впливи, суперечні з японським національним характером. Уряд переведе реформи, щоб поправити життя селян, робітників і третього стану.

Міністр закордонних справ Аріта заявив, що головним завданням японської політики у Східній Азії є стабілізація взаємин на Далекому Сході. Японія бажає осягнути цю мету співпрацею з усіми народами. Ні Японія, ні Манджу-ко не мають напастливих намірів. Прикро, що не зважаючи на те, часто трапляються інциденти між Манджу-ко і СССР та між СССР і Зовнішньою Монголією. Японський уряд по нараді з урядом Манджу-ко в половині березня пропонував означити остаточно кордон між Манджу-ко і СССР та покликати комісію, яка поладнувала би прикордонні спори. Міністр сподіється, що недовго обговорюватимуть з большевиками ці конкретні справи. Тепер йдуть безпосередні переговори між Манджу-ко і Зовнішньою Монголією. Теперішніх взаємин між СССР і Японією не можна назвати зовсім поправним. Причиною цього є те, що большевицькі державні мужі не розуміють положення Японії у Східній Азії. До цього слід додати безосновні побоювання і підозріння. **Факт, що СССР вдержує надмірні зброєння на Далекому Сході є справжньою загрозою для миру в цій частині світа. При цій нагоді мушу ствердити, що Японія змагаючи до миру у Східній Азії, не може ставитися байдуже до цього факту. Наладнання взаємин між Китаєм та Японією вимагає не лише інтерес обох держав, але і мир у Східній Азії. Японський уряд поважно затрівожений розвитком комуністичних впливів у цій частині континенту. Японія слідкує дуже пильно за розвитком подій тому, що червона армія може посунутись у північному напрямі.**

Взаємини між Японією та В. Британією приязні. Після того міністер підкреслив, що приязнь між Японією та Злученими Державами є ключем до миру на Тихому Океані. Дуже відрадним явищем є те, що між обома державами розвиваються не лише торговельні взаємини, але також поглиблюється взаїмне зрозуміння.

Опісля промовляв міністер війни Теравчі, кажучи, що першим завданням армії після подій у лютому ц. р. було усунути революційні елементи. Міністер фінансів схарактеризував фінансове положення і розвинув програму реформ.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВОЯКИ СХОПИЛИ МАНДЖУРСЬКИХ ХЛОПЦІВ.

ТОКІО, 6. 5. ПАТ. Як повідомляють із Гсінь-Кіну 16 большевицьких вояків вдерлося до Манджуко 25 км. на південь від Міша та схопили двох манджурських хлопців. Після переведення слідства в тій справі манджурський уряд запротестує у большевицького уряду.

ГУБЕРНАТОР АДІС АБЕБИ.

АДІС АБЕБА, 6. 5. ПАТ. Марш. Бадоліо іменував цивільним губернатором Адіс Абеби майора Джузепе Ботаія. Ботаі є губернатором Риму, що як доброволець вибрався до Сх. Африки.

НОВИНКИ.

— **„Українська народня пісня"**, реферат п. проф. О. Ціпановської, ілюстрований співом п. І. Шмериковської-Приймової, відбудеться заходом Кружка Р. Ш. ім. Г. Барвінок, в пятницю 8. травня ц. р. в Малій Салі Лисенка в год. 19.15. Вступ за добровільними датками від 0.30 сот. вгору. 2078 1—2

— **Машини до писання і до шиття** всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах, прецизійна направа машин всяких систем поручає **Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11.** Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах. 36-115

— **Найкращі лиси, пелеринки** виконує і поручає **Ю. Глушевський, пл. Капітульна 3.** Тел. 254-46. Приймає футра на переховання літом. 10—?

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** відбудуться чергові сходини 8. травня в год. 7. вечір у власній домівці. Д-р Ярема Малис прочитає реферат п. з. „Діягностика захорувань жовчевої системи". 2071

— **Празник св. Юрія у Львові** відбувся цього року при великім здвизі народу. Вже напередодні прийшло багато селян, навіть з дальших околиць, до Львова. У храмовий день св. Юрія, 6. ц. м. коло 20.000 народу залягло подвіря і площу св. Юра. Архієрейську Службу Божу відправив Преосв. Кир Іван Бучко в асисті вищого духовенства. Співав гарно хор богословів. Відповідну проповідь виголосив о. В. Величковський, Редемпторист. Увесь час підчас Служби Божої українська стигматичка Настя Волошин, збирала з тацою на віднову храму св. Юра. Після Служби БожоїЕксц. Митрополит поблагословив з балькону вірних на подвірю. Хор відспівав многоліття, а нарід привитав появу Князя Церкви довготревалими оплесками.

— **Станиславівське воєвідство і станиславівський повіт у світлі перепису.** В статті під повищим заголовком у нинішньому числі „Діла" (ч. 100) пропущено наслідком друкарської помилки в табельці зазначення мов у такій черзі: українська, руська, польська, жидівська, інші.

— **Засідання Комісії Літературознавства при Фільольоґ. Секції Наук. Тов. ім. Шевченка** відбудеться в пятницю 8-го ц. м. в год. 6 веч.

— **З театру ім. І. Тобілевича** повідомляють нас, що п. Лена Ленська після довшої відпустки вернулась назад до театру і виступає вже у своїй улюбленій ролі Ромчика в „Отамані Пісні".

— **„Лісова пісня" Лесі Українки на сцені Великого Театру у Львові.** Спільним заходом „Драм. Гуртків Молоді" філії укр. держ. гімназії та гімназії СС. Василіянок виставлять у суботу 9. травня в годині 4-ій пополудні фанта-

РЕДІЯРД КІПЛІНҐ.

Саіс панни Юґаль.

Дехто говорить, що в Індіях нема романтизму.

Це помилка.

Наше життя має стільки романтизму, скільки нам потрібно. Іноді навіть більше.

Стрікленд працював у поліції і ніхто не міг його зрозуміти. Говорили також, що це дивний тип і віддалялися від нього. Не міг він з ніким зжитися, — жив самітно.

Він голосив дивну теорію, що в Індіях кожний поліцай мусить принайменше стільки знати про туземців, скільки вони знають самі про себе. Тепер, на цілім просторі Горішніх Індій є лише один чоловік, що — як захоче — може стати індійцем, магометанцем, шаманом чи факіром. Туземці від Гор Катрі аж по Джюмма Мушрід бояться і поважають його. Говорять, що він, що-йно стати невидним і мати кому видавати свої прикази, окружився цілою армією чортів. Але чи він через те може має якісь ласки уряду? Ніколи в світі. Його ніколи не призначили до Сімлі, а його прізвище зовсім незнане европейцям.

Стрікленд зробив дурницю, взявши цього чоловіка собі за взір. Ідучи за його абсурдальною теорією, він обертався в не дуже запашних місцях, де нікому чоловікові, що шанує себе, на думку навіть не прийшлоб робити свої розшуки; ще й у воночім лахмітті туземців. Вишкіл той забрав йому цілих сім літ, одначе його ніколи не оцінили відповідно за його труд.

Він скрізь пхався перебраний в саму середину поміж туземців, що, розуміється, на думку розсудних, не зеднувало йому довіря.

Часами, будучи в Сат Бгаї на відпустці, заходив до Аллябагаду. Від санзістів навчився пісні ящірок, танцювати Галі-Гук — релігійний канкан, найбільш дивовижний під сонцем. Коли хтось навчився танцювати Галі-Гук і знає як, коли і в якому місці це танцюється, то він знає щось такого, з чого він може бути гордий. Тоді він уже прослідив характер індійців краще, як свою кишеню.

Одначе Стрікленд зовсім не був гордий, хоч одного разу в Джаґадрі він брав участь в образі „бугая смерти", річ, якій ніякий англієць не занедбав би приглянутись. Він докладно вивчив говірку злодіїв і конекрадів. Будучи в Евшуфрай, недалеко Атток, узяв навіть до себе одного конекрада. Він, як мулла, держався просто і спокійно перед престолом одної з пограничних мошей відправляв молитву так, як це зробив би найправдивіший мулла-суніт*).

*) Суніти — прихильники фактичного престолонаслідства каліфів.

Його найбільш гідний уваги учинок був тоді, коли він перебув 11 днів в одного факіра, в місті Бгба-Атал, щоб там зеднати собі його синів і так викрити вбивника у великій афері Назібан. Дехто говорив ясно не без причини: „Чому той Стрікленд не сидить у свому бюрі, не редагує свого журналу, чи не переводить військової збранки, одним словом не сидить спокійно, замість компромітувати своїх наставників?" Адже і ця історія вбивства у Назібан, не придбала йому доброї ноти в департаменті поліції.

Але як тільки охолов він після першої злости, знову вернувся до своєї природної манії, щоб студіювати життя туземців.

Кажучи мимоходом, коли хто раз засмакує в такій приємности, то вона залишиться йому на ціле життя. Це найбільш приваблива з усіх річей на світі, не виключаючи навіть любови.

Коли інші жадали 10-денної відпустки, щоб забавитись, — Стрікленд просив дозволу на те, що він звав „ловами". Він переодягнувся так, як уважав за найвідповідніше до даних обставин, змішувався з юрбою брунатних шкір і там пропадав на якийсь час.

(Продовження буде).

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

стичну драму „Лісова пісня", одне з найкращих творів нашої великої письменниці, що нагадує нам Шекспіровий „Сон літньої ночі", Гавптманів „Потонулий дзвін" та Ридлеве „Зачароване коло". Твір цей, що є обовязковою шкільною лектурою, зможе завдяки театральній виставі на великій сцені, краще відкрити свої мистецькі прикмети і допомогти до основного зрозуміння. Тимто всі школи повинні обовязково побачити цей архитвір нашої драматичної літератури, ви- ведений силами нашої молоді. Шкільна Кура- торія видала обіжник до всіх шкіл з укр. мовою навчання, щоб молодь взяла участь в тій виста- ві обовязково. Управи всіх заінтересованих шкіл та Батьківські Кружки і Клясові Патронати нехай завчасу подбають за місця для своїх за- ведень в Дирекції філії укр. держ. гімназії — Львів, ул. Пекарська 19, телефон ч. 231-04. 24 учениць з гімназії СС. Василіянок візьме участь у балеті, виведенім п-нею Суховерською.

— **Український вечір у берлінському Гумбольдт-Гавзі.** На середу 6. ц. м. заповіджено заходом „Українського Наукового Інституту в Берліні" в клюбовім помешканні академічного „Гумбольдт-Гавзу" Вечір української пісні. В програму входять сольові співи І. Павлюка й хорові пісні, виконані хором Українського Наукового Інституту під управою Євг. Цимбалістого. Вступне слово й пояснення до пісень подасть проф. д-р З. Кузеля.

— **Шевченківське свято в Берліні.** Дня 24-го квітня уладив Український Науковий Інститут у Берліні до спілки з „Українською Громадою в Німеччині" жалібну академію в память Т. Шевченка. Академія, на якій промовляли д-р Кузеля і д-р Шпехт, випала дуже добре й зібрала коло півтора сотки добірної, переважно чужої публики. Берлінська німецька преса відзначила академію низкою статтей і заміток.

— **Іспити до гімназій.** Державні гімназії будуть приймати до кінця ц. р. подання за допущення до іспитів до першої кляси гімн. нового типу. Іспити відбудуться в половині червня.

— **Як розділено стипендії та допомоги?** Львівський воєвода як ліквідатор Тимчасового самоврядного виділу роздав упродовж цього шкільного року із стипендійних фондацій, що находяться під його управою, загальну суму 291.300 зол. З тої суми припало: для студентів львівського університету 38.800 зол., львівської політехніки 25.000 зол., ветеринарійної академії 5.880 зол., вищої школи закордонної торговлі 2.380 зол., для учнів гімназій і кадетських шкіл 67.500 зол. і для учнів фахових шкіл 24.000 зол.; для учнів вселюдних шкіл 3.800 зол.; на культур- но-освітні цілі 22.300 зол. і суспільно-опікунчі цілі 88.700 зол. Урядовий звіт не виказує, хто саме скористав з тих фондів і до якої народно- сти належать студенти та учні, що дістали сти- пендії з повищих фондів. Цікаво теж знати, які установи та люди скористали зі суми 88.700 зол., призначеної на суспільно-опікунчі цілі (захо- ронки, приватні особи і т. п.).

— **Тіштеся, наколесники!** Міністерство шля- хів видадило новий розпорядок про вживання роверів на публичних дорогах. Розпорядок зно- сить роверові карти й іспити для наколесників, задержуючи тільки обовязок викупити таблич- ки з нумерами. Реєстраційна оплата устійнена на 2 зол. Новий розпорядок буде оголошений після узгіднення з міністерством внутрішних справ.

— **Львівська хроніка.** У Львові помер проф. львівської політехніки д-р Ян Лопушанський, б. ректор цієї школи, декан і міністер публичних робіт у роках 1922 і 23. — До бюра Кредитової Каси при вул. Рейтана вломилися злодії і роз- порошили касу, забрали готівку 24 зол. та кілька облігацій.

— **Краєва хроніка.** Біля Дашави пов. Стрий хтось перетяв у ночі телефонічні дроти, що лу- чать фірму „Газоліна" з копальнями і почтою. — У Виткові Новім пов. Камінка Стр. скінчила са- могубством 27-літня Марія Крель, жінка посте- рункового, стріливши з револьвера собі у серце.

— **Пожежі.** В селі Чижів пов. Золочів вибухла пожежа в загороді Семка Матша і при сильному вітрі перекинулася на ціле село. Згоріло 31 до- мів. Підчас гашення вогню прийшло до бійки між місцевими селянами і пожежною сторожею з Бо- гутина з причини доступу до криниць. Багато людей є ранених, а один пожежник Франц Трен- чак помер від ран. — В Добростанах пов. Горо- док Яг. згоріло 36 будинків, у цьому 11 мешкаль- них домів. Шкоди обчисляють на 20 тисяч зол. Причиною пожежі була кепська будова комина. — Велика пожежа в Замості знищила 150 домів і синагогу. Без даху над головою знайшлося 400 родин, переважно жидівських. З людей попарилося коло 300 осіб. — В селі Хме- лик пов. Білгорай згоріло 79 мешкальних і гос- подарських будинків та багато живого й мерт- вого інвентару. Страти сягають 100 тисяч зол. — В селі Гонній волковиського повіту пожежа зни- щила 165 будинків, що належали до 72 господа- рів. Жертвою вогню стала 5-літня дитина, що згоріла на вуголь, а одна жінка тяжко попеклася. Пожежу спричинили діти, що підпалили стіжок. Шкоди обчисляють на 150 тисяч зол.

— **З Польщі.** В дні 1. травня було на терені ці- лої держави 414.165 зареєстрованих безробітних. — У варшавській шкільній окрузі розпочався пи- семний іспит зрілости; до якого зголосилося 600 матурістів. — Справи вбивства постерункового Стан. Багінського, якого добули з Висли, досі не вияснили. — У Варшаві укарано впродовж квіт- ня ц. р. 543 прохожих, що знехтували приписи про рух на вулицях. — У Вильні застрілився у власному мешканні ем. полковник Стан. Озевич.

— **Науку при помочі фільми** заведено обовяз- ково на Мадярщині. Міська влада в Будапешті приділила для середніх шкіл 17 проекційних а- паратів, а на провінцію вислано 200. В новому шкільному році всі наукові заведення на Мадяр- щині будуть мати кінові апарати.

— **Кореспонденція з Америкою в трьох днях.** Представник німецького воздухоплавства Це- пелінами в Ню Йорку оголошує, що найновіший Цепелін під іменем „Гінденбург" відбуде пра- вильних наперед заповіджених 10 подорожей до Америки і назад до Німеччини. Оголошено вже й правильний розклад часу так, як на за- лізниці або на кораблях. Першу подорож роз- почав „Гінденбург" 5. V., остання буде цього року 14-го жовтня. Пристань для Цепеліна при- готована в Лейкгорст, стейт Ню Джерзі. Всі польські почтові уряди будуть приймати корес- понденцію до Зл. Держав, Канади, Мексику, Ко- люмбії і Венезуелі для „Гінденбурга", який відставлятиме їх до Америки. За пересилку ли- стів до Ню Йорку визначена оплата 1 зол. 90 сот. за 5 гр. і 1 зол. 60 сот. за листівку.

— **Виборча агітація у французькому радіо.** В минулих виборах відограло французьке ра- діо значну ролю, служачи в часі від 7 до 24 квітня до виголошення агітаційних промов. Що другий день представники 10 партій (між ними і комуністичної) виголошували перед мікрофо- ном паризького радія промови, трансмітовані всіми французькими радіостаціями. Крім того кожна партія мала право виголосити три про- мови перед мікрофоном одної з провінціональ- них стацій. У передвиборчих промовах заборо- нено було зводити полеміку на особисті справи та підбурювати до зміни конституції або обовя- зуючих законів. Перед мікрофонами ставали найзнаменитші діячі Франції, як Франклін- Буйон, Поль Бонкур, який промовляв як пред- ставник соціялістично-республіканської унії, б. прем'єр Даладіє і ін. Для урядових промов були застережені окремі дні і години.

— **Нагороди за діти.** Римський магістрат прий- має зголошення подруж, що мешкають у Римі і хотять дістати нагороди за плодність. Щоби показати перед світом, що економічна бльокада зовсім не ослабила приросту населення, італій- ський уряд рішив роздати шість нагород, дале- ко більших від дотеперішніх. Подружя з ба- гатьома дітьми дістануть на власність малі до- ми на периферіях міста або 5-кімнатні мешкан- ня під умовою, що до 30 літ цього не прода- дуть, не винаймуть або не обтяжать гіпотекою.

— **За недозволені операції.** В Бордо оголо- шено присуд у справі лікаря Норберта Барто- шека, австрійського громадянина, і двох його спільників, що перевели кільканацять стериліза- ційних операцій. Лікаря засуджено на 3 роки вязниці, його спільників на 6 місяців вязниці.

З кіна.

Кіно „Марусенька": „Осудженець".

Кримінальна фільма у головній ролі з Мек Лягленом, партнером Марлени Дітріх з відомої шпигунської фільми „Х 27". Ляглен грає зви- чайно ролю сміливих зайдиголов, найчастіше моряків та вояків, що має успіх серед дівчат сво- єю безжурною усмішкою та добросердою вда- чею велитня. Тут він узяв на себе ролю, що силь- но нагадує Раскольнікова з Достоєвського „Ви- ни і кари". Роля ця зводить усі інші особи до зовсім незамітних малих, нецікавих людей. Зло- чин людини, що голодує і що для улюбленої дів- чини зраджує приятеля, розростається тут до сцен повних брутальної сили, стихійної люти та опяніння. Фільма добра для аматорів сильних зворушень, що бють по нервах.

Відозви й комунікати.

Українська Студентська Громада у Варшаві до рідного громадянства.

Управа Української Студентської Громади у Варшаві звертається до Вас у важливій для неї справі. Українська Студентська Громада у Вар- шаві є тепер одиноким товариством, що репре- зентує собою загал українського студентства у Варшаві. Вона обєднує і скупчує студентство та підсилює його морально, щоб воно не чулося ві- дірваним та позбавленим злуки з краєм.

До цього всього положення та обставин Громади у такому осередку, як Варшава, надзви- чайно складні. У цьому місці, де збігаються ріж- ні інтереси, діють ріжні сили, мусимо вдержати- ся на поверхні за всяку ціну. Всяким затіям з ці- єї сторони морально сконсолідоване студент- ство опирається та належно протиставиться.

В ніякому відношенні до першої представля- ється друга сторінка — матеріяльна. Тут сту- дентство полишене на власні сили, розбиваєть- ся на всі сторони, щоб забезпечити та запевнити собі матеріяльне істнування. Громадянство, не зважаючи на кількакратні заклики, не сповнило сподівань, покладених на нього студентством.

Саме тут Громада шукає постійних і певних засобів, що запевнилиб їй матеріяльну підбудо- ву, далиб можливість удержати домівку та бур- су для незаможніх товаришів, давати допомоги та позички і в загальному забезпечилиб істну- вання та розвій.

Цим саме малаб бути харчівня, що, відповід- но поставлена, булаб цією вихідною базою. Пе- реведення та виконання цієї думки — це наша найближча ціль, що її здійснення вимагає спів- праці та постійної допомоги й підтримки грома- дянства.

Ми знаємо про прихильність Громадянства до нас, тому сподіваємося, що не відмовите нам своєї помочі у нашому проханні.

Добровільні датки слати на конто „У. С. Г." у Варшаві 23.340, П. К. О.

ЗА УПРАВУ:

Богдан Томків, голова. **Ф. Лебедь**, секретар.

З концертової салі.

ЛЮБКА КОЛЕССА

Наша знаменита піяністка загостила по дов- шій перерві до Львова і знову дала нам нагоду подивляти її гру. Любка Колесса, піяністка з усі- ми прикметами, які потрібні для повного успіху у широкої публики і у вибагливих професіона- лів. Головна сила її таланту та виконання лежить у цій поетичній атмосфері, якою вона вміє овія- ти твір від перших тактів. Царина Любки Колес- си це амурний і безжурний Моцарт, якого вона грає цілком „особисто", шукаючи у нього пере- довсім того елементу і тих сторінок, які їй най- ближчі: себто почувань і переживань. Але ще ближчі, ще рідніші піяністці виразники і співці такої сфери почувань як романтика Шумана і Шопена. В їх творах Любка Колесса находить найкращі можливости для своєї індивідуально- сти; в них вона найкраще відкриває і духа тво- рів і душу творців і — свою власну. Виконуючи твори Шумана та Шопена (колись дуже хотілось би почути одну із Шопенових сонат у виконанні Любки Колесси!) піяністка зразу створює атмо- сферу інтимности, так підходячу для цих твор- ців, овіяну якимсь особливим чаром і подихом поезії, жіночости і мистецького смаку. Очевид- но, що говорити щонебудь про т. зв. „технічну сторінку" — у відношенні до такої артистки, — попросту не лицювало би. Суверенна техніка, мистецький „шліф" і т. п. це все передумови, без яких не може бути й бесіди про справжню мис- тецьку гру. А Любка Колесса — справжня, вели- ка артистка.

Ар.

Дивогляди.

МОДА НА ЖАБИ.

У північній Америці прийшли до моди жаби. Від кількох місяців не минає ніодного панського обіду без жаб, як вибагливої страви. Жаби страшенне зросли в ціні. Багато багнистих околиць у Люізіяні найшло новий спосіб заробку: фармери годують там масово жаби на збут.

КАРТИ З НОВИМИ КОРОЛЯМИ.

Фанатичні грачі в карти в Америці рішили, що треба виробляти карти тільки з портретами великих діячів і то рідних. Уже появилась перша серія таких карт. Замісць чотирьох королів є там подоби Вашингтона, Линкольна, Теодора Рузвельта, Вільсона або Клівленда. У поодиноких 48 стейтах Спол. Держав є серії карт з портретами губернаторів, які заступають короля кер і трьома популярними законодавцями, на місці інших королів. У той спосіб фабрики продають багато більше карт, як досі.

БОРОТЬБА КУХАРА З НЕГУСОМ.

Одним із найбільше геройських мешканців абесинської столиці Адіс Абеби був кухар „царя царів“ швайцарець Фаллер. Він рішив, що не відступить із свого становища, навіть перед італійською армією. За останніх кілька місяців він не дістав своєї платні. Недавно Гайле Селясіє запросив на бенкет чужих журналістів, перед своїм від'їздом на фронт. Коли 30 журналістів появилось у палаті негуса, тоді Фаллер оголосив страйк. Заявив, що як не заплатять йому, він не буде варити. Жінка Фаллера була одночасно власницею гостинниці, де більшість журналістів мешкала. Коли Фаллер проголосив страйк, у гостинниці його жінки заарештували всю службу. Тоді журналісти заявили, що переносяться з тої гостинниці до іншої. Тоді переляканий Фаллер зачав благати, щоб звільнили всю арештовану службу і він зараз приготовить замовлений обід. Абісинсько-швайцарське порозуміння закінчилось скоро і легко. Фаллер не дістав і досі своєї платні, а негус і досі згадує з меляхолією свій останній обід з чужими журналістами, які тепер вже насвітлюють воєнний стан Адіс Абеби.

---

‡ Посмертні згадки.

Марія Худяк, довголітня працівниця друкарні видавничої спілки „Діло“, померла 5. травня ц. р. по довгій і тяжкій недузі, принявши св. Тайни, в 44-тому році життя. Похорон відбудеться в четвер 7. травня ц. р. в год. 4.30 попол. з крипти при вірменській Архикатедрі на Личаківський цвинтар, на який товаришок і товаришів та знайомих запрошують — **Працівники друкарні „Діла“.**

Дописи.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Загальні Збори Українського Добродійного Т-ва у Кремянці відбулися 26. квітня ц. р. у салі кремянецького з'їзду. Збори попередило богослуження у Чеснохресткій церкві. Провідник зборів проф. М. Кобрин теплими словами вшанував память 75-их роковин Т. Шевченка, після чого хор відспівав „Заповіт“. З рефератів проф. М. Кобрина „Добродійна діяльність“ і п. Бориса Козубського „Культурно-освітня діяльність“ та зі звітів членів виділу з загальної діяльности виходить, що Т-во має в повіті 42 філії. В найближчому часі зорганізують 8 нових філій. В діловому році Т-во роздало населенню, яке потерпіло підчас елементарних катастроф, 9.600 кг. бульби, 5.600 кг. збіжа і 570 зол. грішми. На запомоги шкільній молоді дало Т-во 520 зол., на книжки і часописи 570 зол. В бібліотеці Т-ва є 8.000 томів, докуплено 272 нові книжки, зорганізовано 16 мандрівних бібліотек і кожна філія дбає про придбання окремої бібліотеки. В діловому році Т-во уладило 52 вистави та академії, у трьох перших місяцях цього року 42 вистави та академії. Після того п. Василь Серафимович подав плян діяльности Т-ва на найблищчий рік. На закінчення хор відспівав кілька пісень.

СТАНИСЛАВІВ.

Свято Русової. Мин. суботи відбулося в салі „Сокола“ свято у честь С. Русової. На програму свята складалися: промова п. А. Рубанової про діяльність і заслуги С. Русової, рецитація 5 жінок у туніках, інсценізація, дві декламації (п. Бариничева й п. Хомині) та скрипкове сольо п. Бойківної (при фортепіяні п. Тимківна). Закінчилося свято відчитанням привітів і відспіванням цілою салею національного гимну. До найкращих точок належали обі декламації і скрипкове сольо п. Бойківної, яка мусіла „наддавати“.

Свячене „Пролому“. Мин. неділі влаштував провід секції копаного мяча У. С. Т. „Пролом“ свячене для своїх членів та симпатиків. У свяченому взяло участь коло 50 осіб, які провели приємно кілька годин, згадуючи про початки і ролю „Пролому“. З нагоди першого свяченого „Пролому“ рішено бурхливими оплесками на внесок дир. Мартинця вислати привіт о. К. Гаврилову, колишньому знаменитому зоміччикові І. дружини „Пролому“. На свяченому згодився стати капеляном „Пролому“ о. Дзібій, сотрудник станисл. парохії.

Свячене залізничників. Мин. неділі відбулось у власному домі спільне свячене українських залізничників, у якому взяли численну участь представники всіх установ та інтелігенції. Свячене протягнулось серед розмов і забави до 4. год. рано і полишило по собі гарне враження та милий спогад.

Б. Л.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Голос із друкарні.

Дістав я нині цікаве письмо:

— Ціле життя ви, редактори, пишете, а ми, складачі складаємо. Пишете так, що самі не годні прочитати, але ми відчитуємо і передаємо друкарській машині, щоби проголосила ваші думки цілому світові. Бувають і в нас помилки, т. зв. друкарські чортики, наприклад замість „елеґант“ — „еміґрант“, „варят“ замість „варят“, „коні декапальні“ замість „кондекапельні“, але самі знаєте, що це все крапля в морі. Нераз ваші почерки такі, що й десять помилок було б замало. А врешті і П. Т. коректор має тут свої заслуги, бо має змогу поправити в щітківці кожну помилку.

Але я до чого іншого...

Пишіть уже як хочете, лівою рукою, навіть ногою, ми відчітаємо, тільки — ради Бога — погодіться на один правопис. А то що часопис, то правопис, мало того, навіть у тім самім часописі два правописи.

Ви напевно не повірите, скажете: переборщує. Ой, не переборщує, пане редактор, скоріше — не дотягає.

Буває часом, що в однім часописі є три і чотири правописи.

Приклад: слово „як-не-як“.

У вступнім „як-не-як“, у фейлетоні „якнеяк“, у новинках „як не як“. Те саме зі словом „нідочого“, „як слід“, „тимсамим“ і т д. і т. д.

Приходить у друкарню скрипт:

— Від кого?

— „Нова Зоря“!

Директор тоді до нас складачів

— Памятайте: „се“ не „це“, „лучший“ не „ліпший“!

Чоловік ніби памятає, але мимоволі забуде і потім коректа — пожалься Господи.

Ті з апострофом, ті без, ті „леґалізація“, гамті „леґалізація“ ці „ґонг“ і „Ґанґес“; ті „ґонг“ і „Ґанґес“ — ух!

А далі мова: перечення з четвертим і перечення з другим відмінком — але не моя це справа і я не буду про це писати.

Зате правопис справа не тільки журналіста, письменника, чи коректора, але й складача. Тратимо час на непотрібне, бо мусимо добре приглядатися як яке слово яка редакція пише, а ще й запамятати, як який автор собі бажає.

Вже думали ми, що „Рідна Мова“ справу поправить. Не вийшло, мало того, вийшло ще гірше. Намножилось дивовиж ще більше як було досі.

Прошу вибачити, що може забираю голос у справі, яка належить до кого іншого, але нам вона також немаловажна.

Можеб так наші журналісти зробили конференцію і вирішили, що від нині пишуть так, чи сяк, чи інак, але — однаково!?

З належною пошаною

остаю

Володимир Черенка“.

Стільки один із складачів.

Щож додати від себе до цього?!

Хіба те, що хто зна чи не доживемо часу, коли врешті складачам урветься терпець, вони скличуть самі конференцію і вирішать: „Один правопис — або штрайк!“

За ними підуть видавці книжок і вирішать: „Жива мова — або не видаєм“. (Ніде правди діти, останіми часами утруднюєм собі розуміння і відчування рідної мови!).

А тоді і журналісти покинуть різні правописи і вчені фільольоги зреванжують кожний зі свого „видить ми ся“.

Галактіон Чіпка.

Спорт.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ

Відплатні змагання у копаному мячі між повищими дружинами відбудуться у неділю 10. ц. м. на грищі Цитаделі. Тому, що перші змагання, які відбулися у березні ц. р., Україна вирішила 2:0 у свою користь, Гасмонея зажадала реванжу, щоби зреабілітуватися в очах своїх численних симпатиків. Одинацятка України напевно буде старатися задержати надальше першенство, тому слід надіятися дуже амбітної гри з обох сторін. В рядах України виступить новонабутий грач Вішка, який уже в Перемишлі виказав свої високі вальори; також Скрегота спробує свої сили по відбутій курації ноги. Початок змагань в год. 16.30. Попередять змагання молодших дружин.

СПОРТ У СТАНИСЛАВОВІ.

Пролом І — Ревера ІІ 5:3 (1:3). Мин. суботи розіграв Пролом тренінгові змагання з доброю резервою Ревери, вирішуючи їх певно у свою користь. Пролом грав з 3 резервовими, які покищо до І. дружини за слабі.

Гірка — Рипне 2:1 (2:0). Мист. А-кл. Несподівана виграна Гірки, яка грала дуже амбітно й жертвенно.

Бистриця (Надв.) — Бескид (Надв.) 2:1. Незначна програна української дружини в мист. Б-кл.

Бистриця (Стан.) — Адміра 1:1 (0:0). Мист. Б-кл.

Сокіл (Ямниця) — У. С. К. 6:3. Змагання прият. Несподівано висока програна У. С. К-у в Ямниці.

Б. Л.

НОВА ПЕРЕМОГА „РУСИ“.

С. К. Русь (Ужгород) — А. Ц. Спішська Нова Весь 5:1.

Після цієї перемоги ужгородська „Русь“ закріпила ще більше своє перше місце в табелі східно-словацької аматорської округи.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Львів, травень 1936. Р. IX. Ч. 8. Зміст: Богдан І. Антонич: Франко (вірш, портрет із 1896 р. і власноручний підпис поета). — Двацять років (з нагоди 20-ліття смерти Франка). — Володимир Дорошенко: Памяті Симона Петлюри (з нагоди десятьліття смерти, порт.). — Йосиф Застирець: З моїх споминів про Великого Поета (дещо про релігійність Івана Франка, з автографом із поеми Франкової „Лісова пісня“). — М. Возняк: Хто спричинив арештування Франка й товаришів в 1877 р.? — Франц Коковський: Провесна в Самбірщині (з нагоди 88. роковин скасування панщини в Галичині 16. V. 1848 р.). — Дм. Бандрівський: Народні вірування в Самбірщині в звязку зі святом св. Юрія. — Й. Застирець: З недрукованих або мало знаних творів Ів. Франка (3 обр.). — Х. С.: „Солодкий“ сон. — Танас Фіголь: Від металевої брили до металевої шовкопрядки — прохід каблевим відділом фабрики А. Е. Г. в Берліні (4 обр.). — З. Я. Фелькін: Право азилю та політичні злочини. — Є. Жарський: 923 метри під водою (1 обр.). — Василь Ткачук: Про народини та хрестини на Покутті. — Я. Б.: Із весняних звичаїв у селі Поланки-Вороців, городецького повіту. — Е. Кран: Вільна камера (6 обр.). — С.: Виставa українських промислових виробів (2 обр.). — М. Домашицький: Як повстала найбільша пустиня світу. — Петро Біланюк: Де поділися кочівні народи з IV.—XII. вв. по Хр. — Ст. Рак: Непаль (1 мапка і 5 обр.). — Є. Малик: Із історії перелету птахів. — Василь Сімович: Іван Франко в Чернівцях 1913 р. — В. Д.: Живий памятник С. Петлюрі. — Василь Пачовський: Золоті Ворота й український переказ про Михайла Семиліткa. — Бібліографія. — Ті, що від нас відійшли (о. Атанас Левицький). — Нові журнали та книжки.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. — Львів. 1. травня 1936. Р. V. Ч. 9. Зміст: Педагогічна виставa. — А. Домбровський: Ніна побідила. — Д. Коренець: Фахові школи. — Яр. Кузьмів: Що читати? — І. Филипчак: Шкільництво на Радянщині. — Загальні Збори коoп. „Рідна Школа“. — Д-р П. Біланюк: Праця вигна з недолі нас вирве. — Підготова Дня Матери. — З життя Рідної Школи. — Рііжні вісти.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ, місячник Чина Найсв. Ізбавителя в Йорктоні- Саск. Йорктон, травень 1936. Р. VIII. Ч. 5.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Львів, 1. травня 1936. Р. XI. Ч. 5.

ШЛЯХ МОЛОДЗІ. Вільня. Красавік 1936. Год. VIII. Нр. 4.

Для нашої будучности не байдуже, чи громадянство сплатить інвалідам затягнений довг, чи покине їх безпомічних власному терпінню!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри

Український Молодий Театр „Заграва"

Рава Руська:
7. V. Мущина з минувшим
8. V. Дума про Нечая
9. V. Святе полуим
10. V. Голгота

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича

Коварно:
7. V. Отаман Пісня
8. V. Інваліди

Миколаїв н/Дн.
8. V. Лев в Абісинії
9. V. Дівча з Маслосоюзу

Розвадів:
10. V. Отаман Пісня

Великий Театр:

Четвер, 7. V. год. 8. веч. Аб. 16. „Грубі риби".

Пятниця, 8. V. год. 8. веч. Аб. 16. „Неоправдана година".

Субота, 9. V. год 8 веч. Аб. 16. „Неоправдана година".

Неділя, 10. V. год. 3.30. Ціни найнижчі. Аб. 11. „Графіка пані генералової"; год. 8. веч. Аб. 16. „Неоправдана година."

Театр Ріжнородностей:

Субота, 9. V. год. 7. веч. Виступи „Цирулика" З Передільною; год. 9. веч. Виступи „Цирулика" З Передільною.

Неділя, 10. V. год. 7. веч. Виступи „Цирулика" З Передільною; год. 9. веч. Виступи „Цирулика" З Передільною.

Кіна.

АПОЛЬО: „Мазур" з Полею Негрі.
АТЛЯНТИК: „Пан Твардовський".
ВАНДА: „Дон Хуан", „Зов диких".
ҐРАЖИНА: „Бенгалі".
КАСІНО: „Чоловіки люблять замужних"
КОЛІСЕЙ: „Велика княжна та готелевий хлопець" і ревія.
КОПЕРНИК: „Панове в циліндрах".
МАРУСЕНЬКА: „Осудженець" кольорова гротеска. „Почта папуг".
МЕТРО: „Велика княжна Олександра" і комедія з Бастером Кітоном.
МІРАЖ: „Жид, вічний скиталець" („Агасвер") із Конр. Файдтом.
МУЗА: „Петербурські ночі".
ПАН: „Забута людина" і „Нічна стежа".
ПАКС: „Недокінчена симфонія".
ПАЛЯС: „Ева" комедія з музикою Легара.
РАЙ: „Для тебе співаю" (Кепура)
СВІТ: „Вацусь" із Динцьою.
СТИЛЕВЕ: „Фолі Бержер" із Морісом Шевальє і ревія „Травень у цвітті".
ТОН: „Кабінет воскових фігур".
УТІХА: „Невидний промінь" і ревія.
ХИМЕРА: „Веселе шаління".

Фотоплястікон.

(пл. Марійська 5.)

Рим.

Закордонне радіо.

Четвер, 7. травня 1936.

Відень (506,8) 12.00 Розр. концерт, 17.50 Спів — Де Кастан, сопран, 19.30 Концерт. **Прага** (470.2) 12.35 Сальон. квартет, 17.15 Чеські танці, 17.45 „Травень" нар. нім. пісні. **Париж** (1648) 11.00 Розр. концерт, 27.00 Мольєрівська авд., 20.00 Форт. твори, пісні, **Білгород** (437,3) 19.30 Пісоньки, 20.30 „Чародійний флет" оп. Моцарта, **Берлін** (356,7) 10. Нар. пісні, 14.15 Розр. концерт, 17.00 Солісти, пісні на сопран, флет і форт., 19.15 „Горіхохрусталка" балет. суїта Чайковського. 20.10 Мандрівка по берл. льокалях, музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15.45 „Мазепа" симф. поема Ліста з гр. пл., 18.00 „Кохання та життя жінки" Шумана, відсп. Е. Ляйзнер у супр. форт., **Ляйпціг** (382,2) 19.25 форт. твори Зібера, 20.10 Концерт югосл. хору. **Мінхен** (405,4) 12.00 Популярна музика, 17.00 Солісти, музика, спів, 20.10 Муз. огляд 1936 р., 22.45 Кам. музика, **Будапешт** (549,5) 22.05 Спів, скрипка, 13.30 Циг. музика, 19.30 Опера, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 13.10 Орх. концерт, 17.15 Вок. концерт, 20.35 „Віденська кров" оп. Й. Штравса, **Рим** (420,8) 17.15 Концерт, сольоспів, скрипка форт., 20.35 „Кармен" оп. Бізета.

Пятниця, 8. травня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 15.20 Нар. пісні для молоді, 17.30 Колєрґішові твори у вик. тріа і сол., 18.10 Концерт цитристів, **Братислава** (298,8) 16.10 Концерт військ. орх., 19.10 Словацькі нар. пісні, **Кошиці** (259,1) 18.00 Для Закарпаття, 20.30 Скрипка, **Прага** (470,2) 17.10 Смичк. квартет, 19.40 Нар. пісні, 20.30 Форт. ресітaль, **Париж** (1648) 12.15 Розр. концерт, 16.00 Камер. концерт дутого квінтету, 20.00 Спів, **Берлін** (356,7) 14.15 Розр. концерт, 17.00 Форт. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 20.45 Симфонія Т. Брукнера, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 19.05 Орх. концерт, спів, 19.45 Пісні. **Будапешт** (549,5) 17.00 Популярні мад. пісні в супр. орх., 18.30 „Ярмарок дівчат" оп. Якобі. 21.00 Форт. ресітaль, 21.40 Циг. музика, 23.00 Концерт квартету, **Міляно** (368,6) 11.30 Попул. музика, 20.45 „Кармен" оп. Бізета. **Рим** (420.8) 17.15 Легка й танц. музика, 22.00 Орх. концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 7. травня 1936.

6.30, 7.40 Ран. авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Шкільний поранок, 13.10 Домашнє господарство, 13.15 Оперові фрагменти з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа. 15.30 Мельодії з оперетки Абрагама „Цвітка Гаваї" з гр. пл., 16.00 Огляд видань для дітей та молоді, 16.15 Концерт орхестри, 16.45 Концерт хору „Сурма" з Варшави, 17.00 Територ. самоврядування і його істота: 600.000 громадян працює, 17.15 Концерт камер. орх., 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Форт. ресітaль, 18.30 Сторінка з нової Італії, 18.40 Туристичний інформатор, 18.45 Легка музика з гр. пл., 19.00 Звук на екрані, 19.10 Програма на завтра, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.39 Спортові вістки, 19.45 Актуальна гутірка, 20.00 Давід хор і орх., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Протилетун.-газ. оборона, 21.00 Театр Уяви: „Останній поворот" Ст. Роговича, 21.35 Пісні в супр. форт. відспіває В. Лозінська, **22.00 Концерт української музики у вик. Марії Сокіл і Ант. Рудницького**, 23.05 Танкова музика з гр. пл.

Пятниця, 8. травня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 8.10 Для новобранців, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Для шкіл: „Качур Квак" із муз. ілюстрацією, 12.45 Концерт, 13.10 Домашнє господарство, 13.15 З ринку праці, 13.20 При чорній каві, гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Концерт орх., 16.00 Гутірка для хорих, 16.15 Музичні монольоги з гр. пл., 16.45 „Залога" опов. для дітей, 17.00 Про залізництво, 17.15 Хвилина поезії, 17.20 Поль Жіон: Квінтет оп. 84, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Концерт Ерінового хору, 18.30 Програмова скринька, 18.40 Суспільна хвилина, 18.45 Співочий ресітaль Каз. Вікторівни (сопр.) у супр. форт., 19.00 Фейл.: Похвала незрозумілої поезії, 19.10 Програма на завтра, 19.20 Рекламовий концерт, 19.35, 19.40 Спортові вістки, 19.50 Бюро студій розмовляє зі слухачами. 20.00 Симф. концерт, орх., спів, у перерві Вечірній денник, Із сучасної Польщі, 22.30 Технічна скринька, 22.50 Танкова музика.

БІРЖА.

Гроші.

Купно — продаж: Бельги бельг. 90.38 — 89.95; Доляри американські 5.32 — 5.29, Доляри канадійські 5.29 — 5.25, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 173.42 — 172.50, Фльорени голяндські 361.32 — 359.60, Фунти англ. 26.48 — 26.32, Ґульдени данц. 100.20 — 99.80, Кор. чеські 19.25 — 18.90, Корони данські 118.14 — 117.30, Корони норв. 132.98 — 132.00, Корони шведські 136.53 — 135.55, Ліри італ. 34.50 — 32.50, Марки фінл. 11.65 — 11.40, Марки нім. 140 — 137, Пезети еспан. 63.50 — 62. 0, Шил. австр. 99 — 98.

Заставні листи: $4\frac{1}{2}\%$ дол. Т. К. З. 39—41, 5% дол. Б. Г. 49—51, 4% Зл. Б. Г. 39—41, $4\frac{1}{2}\%$ Зол. Б. Г. 41—43, $4\frac{1}{2}\%$ Ком. 51—53, 4% Ком. 45—47.

Преміївки: Долярівки 48.50—50.60 і пів, І. ем. Інвестиційна 66—67, ІІ. ем. інвест. 65 –66.

Акції.

Банк Польський 102, Лільпоп 10.25—10.0—10.10, Страхові 35—34—34.75.

Папери.

3-прц. інвест. 2 ем. 64.50, 4-прц. прем. дол. 47.50—47.75—47.50, 7 стаб. 62—62.75 ост. дрібні.

Збіже.

Ціни льоко Львів	від до
Пшениця одн.	20.00—20.25
Пшениця зб.	19.50—19.75
Жито Стандарт І.	13.50 – 13.75
Жито Стандарт ІІ.	13.25 – 13.50

Інші курси без змін.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 6-го травня п. р. кооператив платив за: льоко Львів

1 кг. масла десер.	2.35 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.40 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає вачет	2.40 „
1 л. молока	0.15 „
1 к. яєць	2.50—2.55

Тенденція на масло і на молоко сильна, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 6. V. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахоконсарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3):

Кури мол. товсті без остріг І. кл.	1.10 зол.
Курята молоді товсті І. кл.	1.60 „

Приймає кури в необмеженій кількости.

Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

ОПОВІСТКИ.

Редакція „Нової Хати" складає замість вінка на могилу бл. памяти о. Громницького 15 зол. на Т-во „Укр. Захоронка" у Львові. 2079

Замісць цвітів на домовину бл. п. О. Евгена Громницького, Батька Товаришки складають службовики Земельного Банку Гіпотечного зол. 50.— на Фонд вдів і сиріт по священиках. 2078

XVIII. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „КАРПАТІЇ"

Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові

відбудуться в пятницю 29. травня 1936. год. 17-а у власній домівці Товариства у Львові, Ринок ч. 38 з таким порядком нарад:

1. Відкриття Загальних Зборів і вибір предсідника.
2. Звіт Управи з діяльности й замкнення рахунків за рік 1935.
3. Звіт Контрольного Виділу Надзірної Ради.
4. Розгляд і затвердження звіту та рахункових замкнень Товариства за рік 1935 і уділення проводові Товариства абсолюторії за виконані ними обовязки.
5. Внесок Надзірної Ради щодо приділу білянсової надвишки за рік 1935.
6. Вибори:
   а) 4 членів Надзірної Ради на 4 роки (§ 34 стат.).
   б) 3 заступників членів Надзірної Ради на 3 роки (§ 34 стат.).
7. Означення висоти винагороди для членів Надз. Ради (§ 32 ст.).
8. Інтерпеляції.

До повищого порядку нарад може 1/5 частина представників зголосити додаткові справи, що мали би бути поміщені на денному порядку нарад, одначе таке жадання поміщення окремих справ на порядку дня слід зголосити Управі Товариства не пізніше як на 14 днів перед речинцем Загальних Зборів (§ 28 стат.).

В Загальних Зборах беруть участь згідно з § 29. стат. вибрані в р. 1934 представники членів і представники власників уділових листів, яким висилається рівночасно ще окремі запрошення.

УПРАВА „КАРПАТІЇ"

Товариства вз. обезпечень на життя у Львові.

2075

IX. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ва Український Фонд Воєнних Вдовиць і Сиріт у Львові

відбудуться в понеділок 18. травня 1936 р. в год. 17-ій в канцелярії Українського Т-ва Допомоги Інвалідам у Львові, вул. Потоцького 48, з таким порядком нарад:

1) Відчитання протоколу ост. Заг. Зборів.
2) Звіт з діяльности за 1935 р.
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Дискусія й уділення абсолюторії Управі Т-ва.
5) Вибір Членів Управи й Контр. Комісії.
6) Евентуалії.

Якщо в означеному часі не буде вимаганої статутом скількости членів Загальні Збори відбудуться того самого дня в тій самій домівці в год. 17.30 з важністю рішень без огляду на число учасників (§ 12 т. 2. статуту).

2072 **Управа.**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.